

The background features a complex arrangement of geometric shapes and lines. A thick dark red horizontal bar is at the top. A yellow diagonal line runs from the top left towards the bottom right. A red vertical bar is positioned to the left of the author's name. A blue diagonal bar contains the word 'Práce'. Below it, a dark red diagonal bar contains 'a dni'. A larger blue diagonal bar contains 'a vzdelenová'. A large red diagonal bar at the bottom contains 'BAKROCCCIATA'. The publisher's name 'EUROPA' is in a white box with a black border at the bottom right. Other elements include a black square, a green square, and several thin black lines of varying orientations.

**Konstantin
Vaginov**

Práce

a dni

a vzdelenová

BAKROCCCIATA

EUROPA

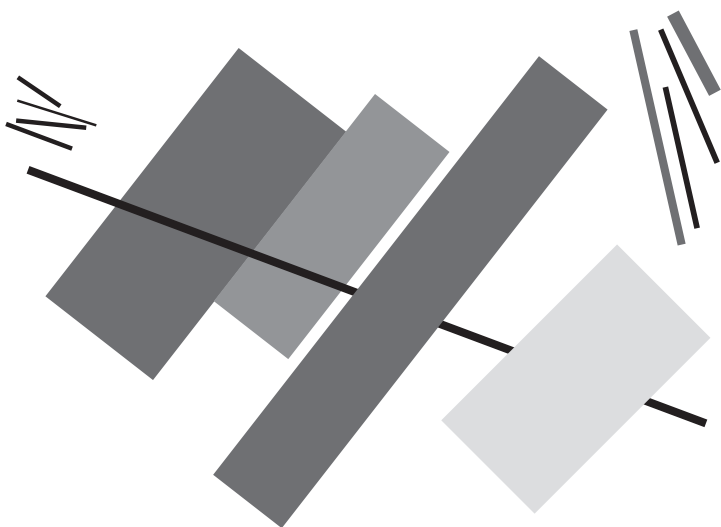
Konstantin Vaginov

EUROPA

Vydanie publikácie z verejných zdrojov
podporil Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

Preklad podporil z verejných zdrojov
formou štipendia Fond na podporu umenia.

Konstantin Vaginov *Práce a dni Hvizdonova, Bambocciata*

Preklad a doslov © Valerij Kupka 2024

Redakčná úprava © Martin Plch 2024

Vydanie edične pripravila © Ivana Kupková 2024

Návrh prebalu a grafická úprava © Martin Vrabec 2024

Sadzba © Milan Beladič (www.beeandhoney.sk) 2024

Ako šesťdesiaty ôsmy zväzok edície Premena

vydalo © Vydavateľstvo Európa, s.r.o. 2024

Prvé slovenské vydanie

beeandhoney
visual communication

www.vydavatelstvo-europa.sk

ISBN 978-80-8237-029-7

edícia
PREMENA
zväzok 68

Práce

a dny

Hvizdonova

BAMBOCCIATA

The image features a central light gray diagonal line. A black rectangular block is positioned above it, containing the word "Práce" in white. Below this, a gray rectangular block contains the word "a dni" in white. At the bottom, another black rectangular block contains the word "Hvizdonoval" in white. The composition is further embellished with several other geometric elements: a gray rectangle in the upper left, a gray rectangle in the lower left, and a cluster of three thin lines (one black, two gray) on the right side.

Práce

a dni

Hvizdonoval

Prvá kapitola

TICHO

Žena si vyzliekla šaty, vzala si froté uterák a ako každý večer sa umývala v kuchyni. Frkala, stlačila si jednu nosnú dierku a druhou kýchala. Nastavila dlane pod kohútik, sklonila hlavu a šúchala si mokrými dlaňami tvár, strčila si prsty do bleedých uší, namydčila si krk, časť chrbta, potom prešla jednou rukou po druhej až po plece.

Za oknom bolo vidieť: domček s osvetlenými štvorcovými oknami, ktorému oni s mužom hovorili vilka, obkolesený zasneženými stromami, nedávno namaľovaný nabiele; dva múry konzervatória a časť žltej budovy Akademického divadla s dlhými oknami, ktoré večer žiarili; za týmto všetkým, trochu napravo, most a rovnú ulicu, na ktorej sa nachádzala mliekareň, vynímala sa lekáreň a tiekla kalná rieka Priažka, ústiaca neďaleko mora do Gribojedovovho kanála. Oproti Priažke stála veľká budova so záhradou.

Hvizdonov sa z okna pozeral túto štvrt', kde sa stretli divadlo, mliekareň a lekáreň.

Kanál tiekol za domom, v ktorom býval Hvizdonov. Na jar sa na kanáli objavovali sacie bagre, v lete člnky a na jeseň – utopené dievčatá.

Vzadu za kanálom boli ulice s krčmami, s opitými ženami, čo s doráňanými tvármi a hrdlami vydávajúcimi chrapľavé zvuky vykúkali spoza rohov.

Hvizdonov opäť zatúžil dať si študentskú čiapku so svetlomodrým okolkom a galoše a vybrať sa do nočného mesta, kde je budova Admirality so svojím špicom, Generálny štáb, víťazný oblúk, Chrám svätej Kataríny, Mestská rada, budova Verejnej knižnice. Hvizdonov zatúžil po mladosti.

Za oknom už všetko dávno zmizlo, v byte bolo ticho, iba hodiny, čo prežili všemožné sťahovania, pri ktorých však prestali biť, tikali v jedálni.

Hvizdonovovi sa sníval sen:

Po ulici sa ponáhl'a človek. Hvizdonov v ňom spoznáva seba. Múry domov sú polopriesvitné, niektoré domy tam nie sú a z iných sú iba ruiny, za priesvitnými múrmi sú tichí ľudia. Tam napríklad ešte pijú pri stole prikrytom voskovaným

obrusom a hlava rodiny – drobný remeselník – sa na stoličke odsunutej od stola pozerá na svoju tvár, predĺženú samovarom, a brnká na gitare, a deti kľacia na stoličke, podopierajú si pästičkami hlavu a celé hodiny sa pozerajú raz na lampu, raz na pec, raz na nejaké miesto na podlahe. Je to odpočinok po pracovnom dni.

A za druhým priesvitným múrom sedí úradník, fajčí fajku, zatvári sa ako Američan a celé hodiny sa díva, ako sa vinie dym, ako ospalá mucha lezie po parapete alebo ako sa oproti v okne, krížom cez dvor, akýsi človek prehrýza novinami a hľadá, či tam nenájde nejakú zaujímavú vraždu.

A tamto, krížom cez ulicu, sa stretli všetky vdovy a klebetia o intímnych podrobnostiach svojho prerušeného manželského života.

Hvizdonov vidí, ako už cez deň on, Hvizdonov, všetkých naháňa ako divnú divú zver; tu sa nahne a ako poľovník do vlčej jamy nazrie do pivnice – či tam náhodou nie je nejaký človek, tu si posedí v parčíku a porozpráva sa s občanom čítajúcim noviny, tu zastaví na ulici dieťa, dá mu cukríky a začne vyzvedat' o jeho rodičoch, tu ticho vojde do obchodíka s drobným tovarom a pohovára sa s predavačom o politike, tu sa zahrá na súcitého, dá žobrákovi desaťkopejku a vychutná si jeho klamstvá, tu predstiera, že je grafológ a ponavštevuje všetkých významných ľudí v meste.

Ráno sa Hvizdonov pozrel na hodiny a na všetko zabudol. Napoly oblečený, aby nezobudil manželku, sa pustil do redigovania. Voľačo opravil, voľačo upravil a utekal do klubu spisovateľov. Tam už sa v klobúkoch a čiapkach sedelo a delilo o klebety a posledné udalosti. Redaktorka, červenolíca a kyprá, fajčila za ošúchaným písacím stolom, čítala rukopis, z času na čas si vzdychla a pozrela sa spoza rukopisu nabok. Všetky tie rozhovory, občas zábavné, ju zaujímali, ale hluk krokov a búrlivý smiech ju vyrušovali pri práci. Hvizdonov sa redaktorke a prítomným pozdravil. Redaktorka mu podala ruku a ponorila sa do čítania.

Spisovatelia si posedeli a porozprávali sa asi štyri hodiny, na niekoho vyčkávali, čakali, kto vstane prvý. Aj Hvizdonov si posedel ako ostatní, vychutnal si rozhovory ako ostatní, potom zmizol vo výťahu a ocitol sa na Prospekte

25. októbra. Bolo už dosť neskoro a spisovatelia a novinári sa ponevierali od vydavateľstva k Domu tlače a späť. Zohriati jarným slnkom sa zhovárali o tom, že Kruglov píše lepšie ako Chesterton, že je dobré ísť na Krym, že je dobré spraviť takú knihu, ktorá bude vychádzať každý rok. Potom zišli dolu do Moskovskej akciovej spoločnosti, jedli smažené pirôžky, čítali večerné Červené noviny, hľadali, či sa o nich dačo nepíše v správach, pokúpili si moskovské časopisy a aj tam zisťovali, či o nich nepíšu. Keď niečo našli – smiali sa. Píšu samé nezmysly! Občas k nim pribehol nejaký spravodajca z radov študentov a pýtal sa, na čom pracujú. Vtedy spisovatelia kľamali.

Bola to neľahká práca – presedieť v redakcii také štyri hodiny alebo aj päť. Okolo piatej spisovateľov rozbolievala hlava. Po príchode domov sa naobedovali a unavení si na hodinku zdriemli. Podvečer, keď sa presvedčili, že deň je už preč a dnes už nič neurobia, išli s manželkami k známym na šálku čaju.

Večer, keď si Hvizdonov ľahol do postele, začal rozmýšľať, o čom by si tak prečítal: či o starodávnom ruskom domácom náčíní, ktoré by sa mu mohlo hodiť do jeho novej poviedky, alebo či si nezobrať putovanie Viliama z Rubruku do východných krajín roku Pána 1253, konkrétne kapitolu o veštcoch a čarodejníkoch u Tatárov, ako vylievajú čerstvý kumys na zem, alebo jeden diel z *Collection de l'Histoire par le Bibelot*.¹

Ale Hvizdonovovi sa lenilo obuť si topánky, ktoré si dal ušiť z bobrového plyšu v čase všeobecného nedostatku a hladu. Nevyliezol spod prikrývky, nepostavil sa na stoličku, nevytiahol rýchlo knihy. Namiesto toho sa obrátil k žene a začal sa s ňou rozprávať o novinkách, o ktorých sa dopyčul v redakcii.

„Lenočka,“ povedal a zapálil si.

Lenočka odložila Panajevovej zápisky na prikrývku, oprela sa o lakeť a zapozerala sa na manžela.

„Gróf Ekespar,“ mdlo naťahoval slová Hvizdonov, „svoju milenkú Cigánku nazýval Dulcineou. Svoje panstvo rozdelil na satrapie a na čelo každej satrapie dosadil satrapu. Svojim

1 Historická zbierka bibelotov (*fr.*).

vojacom dával čingischánovský prídel – tri barany a dôstojníkom – dva barany na mesiac.“

„Naozaj?“ opýtala sa Lenočka.

„Sníval o tom, že vytvorí panmongolské impérium s nemeckým štátnym jazykom a potiahne so svojimi farebnými vojskami na západ.

„To by bolo – pustiť sa do takejto témy! Dala by sa o tom napísať zaujímavá novela.“

„Ešte som ti nepovedal,“ ožil Hvizdonov, „že gróf Ekspar sa vyhlásil za Budhu, písal si s čínskymi generálmi, dokonca našiel uchádzača o cisársky trón, akéhosi poangličteného čínskeho princa, ktorý žije v Amerike a červená sa, keď ho nazývajú Číňanom.“

Hvizdonov, vystretý pod prikrývkou, fajčil, pozeral do stropu, potom sa otočil a začal pozeráť na stenu.

„Och, Lenočka, škoda,“ povedal, „že som nikdy nebol v Mongolsku. Duchom tej krajiny sú kláštory. Podľa nemeckých rozprávok ducha nevytvoríš. Čo keby som sa tak pridral ku Kozlovovej výprave? Vybavil by som si vo večerných Červených novinách služobnú cestu,“ a vo chvíli, keď zatvoril oči a začal zaspávať, sa mu odkiaľsi zboku vynorila myšlienka na poľovačku a poľovníkov.

Dostal chuť písať. Zobral knihu a začal čítať. Hvizdonov tvoril nesystematicky, obraz sveta sa pred ním neobjavoval hneď, nebolo mu hneď všetko jasné a nepísal v tej chvíli. Naopak, všetky jeho veci vznikali z neurčitých poznámok na okrajoch kníh, z ukradnutých prirovnaní, zo šikovne odpísaných strán, z odpočutých rozhovorov, z prekrútených klebiet.

Hvizdonov ležal na posteli a čítal, t. j. písal, lebo preňho to bolo jedno a to isté. Červenou ceruzkou si označil odsek a čiernou si ho v prepracovanej podobe zaznamenal do svojho rukopisu, zmysel celku a vzájomné súvislosti ho netrápili. Súvislosti a zmysel sa ukážu neskôr.

Hvizdonov **čítal**

Vo vinohradníckom údolí
rieky Alazani, uprostred
množstva záhrad, ktoré
ju obklopujú, stojí mesto
Telavi, kedysi hlavné mesto
Kachetského kráľovstva.

Hvizdonov **písal**

Čavčavadze sedel
v kachetskej vínnej
pivnici a spieval piesne
o vinohradníckom údolí
rieky Alazani, o meste Telavi,
kedysi hlavnom meste
Kachetského kráľovstva.
Čavčavadze bol dosť múdry
človek a miloval svoju vlasť.
Jeho dedo bol rotmajstrom
v ruskej armáde, ale nie,
nie, treba sa vrátiť k svojmu
národu. Čavčavadze sa
s odporom pozrel na kupca,
ktorý sedel vedľa neho,
spieval Šamilovu pieseň
a hral na gitare. „Kšeftár,“
zamrmlal Čavčavadze,
„naničhodník, sluha.“ Kupec
naňho žalostivo pozrel:
„Neurážaj ma, ja som dobrý
človek.“

Hvizdonov dopísal tento úryvok a odložil lístok. „Čavčavadze,“
zopakoval, „knieža Čavčavadze. Čo si asi myslí inžinier Čavča-
vadze o Moskve? No dobre,“ uzavrel to Hvizdonov a pokračo-
val v čítaní o smrti kráľa Heraklia a o nešťastí jeho ženy Dárie.

Na nízkych pohovkách sedeli ženy hodnostárov, od nôh až po hlavu zahalené do dlhých bielych pokrývok, bili sa do prs a hlasno oplakávali kráľovu smrť. Oproti ženám, napravo od trónu boli podľa postavenia zoradení štátni úradníci, mlčanliví a so smutnými tvármi. Najvyššie sedeli najstarší ministri, za nimi ceremoniári s prelomenými žezlami. Z okna komnaty bolo vidieť kráľovho milovaného koňa, ktorý stál pri palácovej bráne a bol osedlaný naopak. Na zemi vedľa koňa sedel úradník s nepokrytou hlavou.

„Výborne,“ pomyslel si Hvizdonov. „Čavčavadze je gruzínsky veľvyslanec za Pavla I., gróf Ekespar, potomok teutónskych rytierov. A možno aj nie teutónskych... Musím si to overiť...“

Hvizdonovovi sa už začali rysovať diaľavy budúceho diela. „Poliaka,“ pomyslel si, „treba ešte Poliaka. A ešte by bolo dobré vymyslieť nejakého nemanželského syna, jedného z Bonapartov, ktorý v osemdesiatych rokoch velil ruským plukom.“

Zamilované oči Poľska sú upreté na Francúzsko, Henrich III. zutekal, Bonaparte je na Ostrove svätej Heleny. Napoleon III., povstanie sa nepodarilo. Teraz sú Francúzsko a Poľsko opäť dve kultúrne rytierske sestry, pomyslel si Przesmycki, keď kráčal okolo Chrámu Matky Božej v Paríži, a pozerá sa na nás tretí rytier – Gruzínsko.

Keď toto Hvizdonov dopísal, sadol si na posteľ: „Priberieme si ešte aj Paríž,“ a pozrel sa na podlahu. „Zajtra sa budem musieť prejsť po antikvariátoch.“ Hvizdonov sa zakrútil do prikrývky a začal chrápať.

Ráno chvíľu pobudol v redakcii, potom sa pobral na Voldarského prospekt a začal s aktovkou chodiť po kníhkupectvách ako dáma s kabelkou po tržnici.

Majitelia a predavači sa ho pýtali na jeho nový román a hovorili mu, čo by bolo zaujímavé si prečítať, že tu je taká zaujímavá knižočka a že by mohol niekomu zo svojich známych odporučiť napríklad túto knihu. Knižné bakchanálie sa skončili a vzácne knihy sa opäť stali vzácnymi. Celkovo sa kníhkupcom nedarilo. Knižnice im už nepredávali knihy po 1 rubli a 20 kopejkách za pud.

Hvizdonov sa prehrabával a hľadal poľské emigrantské knihy, hľadal knihy o Gruzínsku a Baltskom kraji. Predavači odbiehali do kútika, kde pili vodku, rozprávali sa so stálymi zákazníkmi a z diaľky sa pozerali na ulicu.

Spokojný Hvizdonov sa vrátil domov. Podarilo sa mu nájsť:

1. *Recueil de diverses pièces, servants à l'histoire de Henry III roy de France et la Pologne.* A Cologne, chez Pierre de Marteau, MDCLXII.² Na tejto knihe bol preškrtnutý

2 Zborník rozličných hier súvisiacich so životom Henricha III., francúzskeho a poľského kráľa. Kolín, u Pierra de Marteau, 1762 (fr.).

exlibris s erbom D. A. Benkendorfa, na erbe bolo motto Avec Honneur.³

2. *Ruské Baltské primorie*, vyd. 1, nákladom J. Samarina. Praha 1868.
3. *Essai critique sur l'Histoire de la Livonie... par C.C.D.B. MDCCXVIII.*⁴

A ešte veľa ďalších v jemnej bravčovej a teľacej koži.

Hvizdonov nemal rád elektrinu, preto už uňho v byte horeli sviece. Lenočka sedela pri stole a čítala:

... Páhol som si na drahocennú posteľ a spal som asi štyri hodiny, a keď som sa zobudil, uvidel som flautu ležiacu na okne, ktorú som zobral a začal hrať áriu na počesť krásavice z portrétu, nevedel som však, že táto flauta urobená je neobyčajne rafinovane, lebo len čo som začal hrať, v tej chvíli začali s veľkým hukotom striekať všetky fontány a rôzne druhy vtákov, ktoré boli v záhrade, začali každý podľa svojho spievať ohlušujúce piesne, od čoho mnohé stromy plody svoje zo seba pozhadzovali. Táto zvláštnosť vyvolala vo mne veľký strach, hneď som prestal hrať, lebo som sa bál, aby pre tento hukot niekto ku mne neprišiel a nebil by ma na smrť za moju opovážlivosť. A ako sa medzitým deň začal chýliť k večeru, tak aj ja som sa neodhodlal nikam z oného krásneho miesta odísť, ale ostal som v tejto besiedke nocovať, a na druhý deň do polovice dňa som tu pobudol, no keď som uvidel, že v záhrade nieto jediného človeka...

Túto ošúchanú a opovrhovanú knihu Hvizdonov kúpil spolu s inými haraburdami na tradičnom trhu počas kvetného týždňa pred niekoľkými rokmi, keď sa zaoberal literárnymi štýlmi.

Lenočka sedela pri sviečkach. Ten román ju nudil. Bol predsa len o dosť nezábavnejší ako Walter Pater. Bola už hladná, ale čakala na Hvizdonova, aby sa najedli spolu. Podišla k prostrednému oknu a pozrela sa, či už Hvizdonov nejde.

Vrátila sa a pokračovala v čítaní, ale spomenula si, že dnes ešte neutrela prach. Prešla do susednej izby, pristavila si hnedý rebrík a dala sa do utierania Hvizdonovových kníh. „Andriuša

3 So ct'ou (fr.).

4 Kritické eseje k dejinám Livónska... 1718 (fr.).

už tak dávno nepíše básne,“ pomyslela si, presunula rebrík, vytiahla Hvizdonovove zošity a znehýbnela s prachovkou na rebríku.

Listovala si vo Hvizdonovových zošitoch s básňami, ktoré sa jej kedysi zdali nezrozumiteľné a potom boli zrazu až veľmi zrozumiteľné, našla v nich svoju kučeru a vysušené kvietky; básne vybledli, vyšediveli pôsobením času, ale pre ňu ešte stále žiarili.

Lenočka prešla prachovkou po chrbtach kníh. Teraz je tu tak veľa kníh, ale, božemôj, akých kníh: rukopisné denníky neznámych úradníkov, knižky chlipných študentov „na každý deň“, korešpondencia akéhosi muža, pravdepodobne železničiara, s jeho manželkou, tenučké brožúrky vydané grafomanmi, filozofické knihy, len tak na kolene napísané hercami, v koži viazané podlhovasté pamätníčky nadšených pubertiakov, Petrohradský kalendár z roku Pána 1754. So záznamami: „6. Púšťal som si krv z nohy; 19. Snežilo; 28. Kúpili sme slamu.“ Knihy o kozmetike od *Gli ornamenti della donna – Giovanni Marinello*⁵ (1562) až po úplne najnovšie. Kuchárske knihy, herbáre, knihy o už dávno neexistujúcich tancoch, kartových hrách, poličky s klasikmi aj jednotlivé kusy a balíky všelijako postavených a položených kníh.

Lenočka si sadla na rebrík a začala čítať básne. Čítala a spomínala, kde a kedy každú Andriuša napísal, ako bol vtedy oblečený Andriuša a ako ona. No tu zazvonil zvonček a Lenočka odložila rebrík, odhodila zaprášenú prachovku a otvorila dvere.

Keď Hvizdonov čítal noviny, obkresľoval červenou ceruzkou vety, ktoré potom Lenočka musela vystrihnúť a nalepiť na hárok papiera.

Polievka chladla.

„Mohol si to radšej čítať potom!“ povedala Lenočka. „Porozprávaj mi niečo.“

„A čo také ti mám porozprávať?“ odpovedal Hvizdonov.

„Povedz mi napríklad, aké je dnes počasie,“ pokúsila sa začať rozhovor Lenočka. „Púčky sa už rozvili? A kam pôjdeme v lete?“

5 Dámske ozdoby – Giovanni Marinello. (tal.)

„Asi do Toksova,“ lenivo zamrmal vstávajúci Hvizdonov.
„Je tam vynikajúci vzduch.“

Išiel si do izby trochu ľahnúť. Pri obede vypil trochu vína, a preto nemohol čítať ani písať. Ležal na gauči a pozeral sa na Lenočku – sledoval, ako chodí po izbe a hrabe sa v knihách.

„Lenočka, prečítaj mi výstrižky,“ povedal.

Lenočka vybrala hárky papiera pokryté novinovými výstrižkami, sadla si bližšie k sviečkam a začala čítať.

November 1914

Podľa slov ranených Nemcov majú vojaci celkom skleslú náladu. Dôstojníci im celý čas hovoria o víťazstvách, ale vojaci ich rečiam už viac neveria.

28. júna 1913

OSMAN

Príklad a dokonalosť!

Fajčiť ich, to je radosť,

keď cigareta *extra fin*⁶

prinesie pôžitok *en plein*.⁷

Výrobkom Šapošnikov sláva!

Criez, messieurs,⁸ sú skvelé, bravo!!!

Ujo Michej

6 Jemný (*fr.*)

7 Úplne (*fr.*)

8 Kričte, páni. (*fr.*)

29. júla 1913

PLES AMERICKÝCH MILIONÁROV

... väčšina dám prišla na ples buď iba v obyčajných dedinských šatách, alebo v kostýmoch postáv z populárnych detských rozprávok. Tým chceli zdôrazniť svoj kritický postoj k bojovným S U F R A Ž E T K Á M.

INVÁZIA BÍLCH

V meste sa neuveriteľne rozmnožili blchy. Domy, hotely, divadlá, kiná – všade sa sťažujú, že sa u nich objavilo množstvo bílch. K rýchlemu šíreniu bílch prispieva zlá letná údržba miestností. Na Úrad pracovného zdravia sa obracajú celé domy s prosbou zbaviť byty bílch. Hubenie prebieha pomocou plynu a nevychádza to veľmi drahô. Niektoré hotely požiadali aj o vyhubenie ploštíc. Aj táto práca prebieha v zrýchlenom režime...

PLAMENNÉ PREJAVY PROTI NEMECKEJ NADVLÁDE...

„Lenočka, koľkokrát som ťa prosil, aby si pozbierala všetky výstrižky a nalepila ich v chronologickom poradí. Myslím si, že to nie je až také ťažké! A ešte, koľkokrát som ťa prosil, aby si na všetky, aj tie najbezvýznamnejšie výstrižky uviedla dátum a názov novín. Veď to by mi výrazne uľahčilo prácu.“

Lenočka preberala výstrižky, pozerala sa na svojho hrdinu.

„Dobre, dobre,“ upokojovala ho, „už ich budem uvádzať.“

„Aj mesiac, aj deň, aj názov,“ dôrazne zopakoval Hvizdonov.

Ale celkovo bol s čítaním spokojný. Rozhýbalo mu predstavivosť.

Lenočka zobrala drevený hríbik a začala štopkať ponožky. Sviečky v alabastrových svietnikoch v tvare hroznových listov popraskávali.

Hvizdonov sa začal nudiť.

„Lenočka,“ povedal, „prečítaj mi novely.“

Novelami nazýval iné novinové výstrižky.

Lenočka vstala z kresla, zobrala útlý zväzok v safiánovej väzbe a začala v ňom listovať.

„O krajčírovi,“ poprosil Hvizdonov.

Bola to tridsiata tretia novela.

Tridsiata tretia novela

ROMÁNOPISEC EXPERIMENTÁTOR

Kým človek niečo napíše, musí sám prežiť opisovanú situáciu.

Túto zásadu vyznáva... krajčír Dmitrij Štrbinin. Už takmer dva roky píše akýsi „román o súčasnom živote“ so všetkými jeho hrôzami.

Pred dvoma mesiacmi Štrbinin potreboval ukončiť kapitolu svojho románu pokusom o samovraždu hrdinu, ktorý sa otrávi jedom.

S týmto cieľom chcel Štrbinin sám na sebe vyskúšať utrpenie, ktoré obvykle samovrahovia prežívajú.

Zohnal si jed, užil ho a stratil vedomie. Z bytu Štrbinina odviezli do nemocnice Márie Magdalény. Tu strávil asi dva mesiace.

Po zotavení Štrbinin ďalej pokračoval vo svojom „románe“.

Teraz mal hrdina románu zakúsiť, ako sa cíti samovrah, ktorý sa pokúsi utopiť.

O druhej v noci na dnes Štrbinin skočil z Tučkovovho mosta do Malej Nevy.

Topiaceho sa si včas všimol riečny strážnik a strážcovia mosta. Na člne priplávali k Štrbininovi a vytiahli ho z vody.

Románopisca experimentátora v bezvedomí znova doviezli do nemocnice Márie Magdalény. Ráno ho prebrali z bezvedomia.

A to ešte nie je všetko. Teraz treba vyskúšať, aké je to hodiť sa pod vlak. Až vtedy budú všetky situácie v mojom románe reálne a pôsobivé.

Stav krajčíra románopisca je vážny.

„Mám čítať ďalej?“ opýtala sa Lenočka.

Hvizdonov prikývol a zatvoril oči.

ZVLÁŠTNA UDALOSŤ

Samozrejme, na súde sa niekedy odohrávajú zvláštne udalosti. Také zvláštne, že sa človeku chce smiať do popuku a niekedy aj plakať. Napríklad v jednom z posledných čísel leningradského časopisu *Prichádza porota* sa píše o jednom takom veselom prípade z praxe Acht'ubinského guberniálneho súdu.

Na prokuratúru prišlo udanie od istého občana, že akýsi mladík znásilnil kravu.

Na pokyn prokurátora začal vyšetrovať tento neobyčajný zločin vyšetrovať.

Prebiehalo vyšetrovanie. Spis rástol a tučnel. Voči „znásilňovačovi“ vzniesli obžalobu a prípad sa so vznesenou obžalobou dostal na príslušný guberniálny súd.

Ale v našom trestnom zákonníku neexistuje paragraf, na základe ktorého by bolo možné súdiť niekoho za podobný trestný čin, a Acht'ubinský súd sa dostal do slepej uličky.

Čo s tým? Ako zastaviť toto trestné stíhanie?

Guberniálny súd sa z tejto ošemetnej situácie dostal nanajvýš dôvtipne. Na začatie trestného stíhania vo veci znásilnenia je nevyhnutná žaloba znásilnenej – tak hovorí zákon.

A viete, čo urobil guberniálny súd? Zastavil trestné stíhanie „s odôvodnením, že poškodená nepodala žalobu za znásilnenie“...

Lenočka čítala ďalej.

POTETOVANÝ

Podľa § 846, 847, 848 a 851 Trestného poriadku na základe rozhodnutia Aščabadskeho okresného súdu z 3. decembra 1910 bolo vyhlásené pátranie po Ivanovi Grigorievičovi Bodrovovi, roľníkovi z dediny Černyševu v Nikolo-Kitskom obvode Kerenského okresu Penzianskej gubernie, obvinnom podľa § 1, 13 a 1 Trestného zákona.

Popis obžalovaného: 29 r., plnej strednej postavy, priemernej telesnej konštrukcie, urastený, sivé oči, na tele má nasledujúce tetovania: 1. na prsiach, medzi bradavkami je vyobrazené ukrižovanie s nápisom na kríži: I.N.K.I, po bokoch sú nakreslené kvety: od pravej bradavky – z druhu Paliovitých, od ľavej bradavky – neurčitého druhu; 2. pod ukrižovaním sprava a zľava na hrudníku sú nakreslené dvojhlavé orly, na pravej polovici hrudníka je kópia ruského štátneho znaku, v strede oblúka sa nachádza písmeno N., na ľavej strane hrudníka je dvojhlavý orol, ale pripomína štátny znak... 3. na brušnej časti nad pupkom a trochu vpravo je zobrazený lev s hrivou a so zdvihnutým chvostom. Tento lev stojí na šípe, ktorý svojím hrotom takisto mieri doprava; 4. napravo od leva a zároveň s ním je zobrazený sv. Juraj na koni víťaziaci nad drakom; naľavo od leva a zároveň s ním je zobrazená žena (amazonka) sediacca na koni. Hlava koňa je obrátená smerom k levovi; 6. na ľavej ruke, na jej prednej časti nad laktom je zobrazená žena so zdvihnutou sukňou; 7. na tej istej ruke pod laktom na prednej strane sú zobrazené neidentifikovateľné kvety a pod nimi ľalia;... 10. takmer celkom na lakti, trochu nižšie je zobrazený motýľ, hlavičku má otočenú smerom hore k vyššie opísaným kvetom; 11. na pravej ruke, povyše laktá, na prednej strane ruky je zobrazená žena s podkasanou sukňou a nohou odhalenou až po bok; 12. poniže laktá, na strane ruky obrátenej k telu je zobrazené srdce prepichnuté šípom, kotva a kríž; 13. presne pod srdcom, kotvou a krížom je vyobrazená nahá žena, ktorá stojí na akejsi hlave a vo zdvihnutej ľavej ruke drží meč; 14. napravo od nahej ženy s mečom je zobrazená druhá žena, polonahá a väčšia čo do rozmerov, ktorá za hlavou drží roztvorený vejár; 16. naľavo od nahej ženy s mečom je zobrazená siréna s mečom; 17. na pravej nohe takmer na stehne, na prednej strane je zobrazená žena s kučeravými vlasmi s náhrdelníkom na krku, bez nôh, trup sa jej končí nejasnou kresbou;

Lenočka sa začervenala.

Hvizdonov zobral knihu a ďalej dočítal sám:

.....
.....
.....
.....

Každý, komu je známe miesto pobytu hľadanej osoby, je povinný ho oznámiť súdu. Ustanovizne, v ktorých správe sa ocitne majetok obvineného, sú povinné okamžite ho odovzdať poručníckej komisii.

Hvizdonov pocítil, že sa čoskoro bude môcť pustiť do práce. Novela o krajčírovi ho zasiahla ako akási neurčitá urážka. Tá druhá išla jedným uchom dnu, druhým von. Tretia sa mu videla hodná pozornosti. Dalo sa o nej popremýšľať. Hvizdonov vrátil knižku Lenočke, prestal počúvať, čo žena ďalej číta, a predstavil si tridsiatu piatu novelu ako obraz.

„Čerthovie,“ zamrmal.

Žena prestala čítať a pozrela sa naňho.

„Andriušenka,“ povedala, „zasa si vypil viac ako treba. Je ti zle?“ Podišla k posteli.

„Rýchlo papier,“ povedal Hvizdonov. „Daj mi ceruzku,“ povedal.

Zobral papier a začal naň kresliť nahého človeka.

Začal veľkými svalnatými nohami, ktoré stáli na doštenej dlážke, potom prešiel ceruzkou smerom hore, nakreslil mocné telo a ruky s lopatkovitými nechtami a celé to zakončil príjemnou hlavou so švihácky vykrútenými fúzikmi.

„Nemáš náhodou vodové farby?“ spýtal sa.

„Myslím, že by niekde mali byť,“ odpovedala Lenočka a po chvíli hľadania mu ich doniesla.

Hvizdonov naniesol na obrázok rovnomernú vrstvu ružovej farby, zobral tridsiatu piatu novelu a pristúpil k tomu najpodstatnejšiemu.

Vzal tenučký štetec, naslinil ho a začal rôznymi farbami nanášať obrazce, pričom neustále nazeral do knihy. Na prsia medzi bradavky umiestnil strieborné ukrižovanie, po bokoch – bielu ľaliu, pod ukrižovanie namaľoval štátny znak a orla, na brušnú časť, nad pupok namaľoval mocného leva so zdvihnutým chvostom. Sukne zobrazil ako kartúnové, žene s vejárom